EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 21.9.2010
COM(2010) 499 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

Gada pārskats par Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 866/2004 īstenošanu un situāciju, kas izveidojas tās piemērošanas rezultātā

SEC(2010) 1094

IEVADS

Padomes Regula (EK) Nr. 866/2004 par režīmu atbilstīgi Pievienošanās akta[1] 10. protokola 2. pantam (turpmāk – Zaļās līnijas regula, ZLR) stājās spēkā 2004. gada 1. maijā. Tajā definēti noteikumi par ES tiesību aktu normu piemērošanu attiecībā uz personu pārvietošanos un preču un pakalpojumu apriti pāri robežlīnijai, kas atdala tos Kipras Republikas rajonus, kurus valdība faktiski kontrolē, no tiem, kurus tā nekontrolē. Lai nodrošinātu minēto noteikumu efektīvu izpildi, tos piemēro arī attiecībā uz robežu starp minētajiem rajoniem un Apvienotās Karalistes Suverēno Austrumu bāzes teritoriju (*ESBA*)[2].

Šis ziņojums attiecas uz laikposmu no 2009. gada 1. maijam līdz 2010. gada 30. aprīlim, bet nākamais ziņojums ietvers laikposmu no 2010. gada 1. maija līdz 31. decembrim, lai pārskata periodu saskaņotu ar kalendāro gadu (tas ir, lai izmantotu ikgadējo statistiku). Pārskata periodā Komisija neierosināja veikt grozījumus minētajā regulā, kā arī nepieņēma jaunus lēmumus par īstenošanas pasākumiem.

Komisija ar Kipras Republikas attiecīgajām iestādēm un Suverēnās bāzes teritorijas administrāciju ir uzturējusi konstruktīvu dialogu darba grupu līmenī attiecībā uz minētās regulas īstenošanu.

1. PERSONU ROBEŽŠĶĒRSOŠANA

1.1. Robežas šķērsošana atļautajās robežšķērsošanas vietās

Regula nodrošina stabilu tiesisko pamatu attiecībā uz to kipriešu, citu ES pilsoņu un trešo valstu pilsoņu brīvu pārvietošanos, kuri šķērso Zaļo līniju (turpmāk „robežlīnija") atļautajās šķērsošanas vietās. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu robežu šķērsojušo Kipras grieķu un Kipras turku skaits ir mazinājies. Saskaņā ar Kipras Republikas iesniegtajiem datiem pārskata periodā tika reģistrēti 670 910 (iepriekš 730 310) gadījumi, kad Kipras grieķi 175 671 (iepriekš 193 909) transportlīdzekļos šķērsoja valdības kontrolētos rajonus, ierodoties Kipras ziemeļu daļā, un 1 185 073 (iepriekš 1 287 126) gadījumi, kad Kipras turki 424 537 (iepriekš 451 334) transportlīdzekļos šķērsoja Kipras ziemeļu daļu, ierodoties valdības kontrolētajos rajonos[3]. Savukārt citu ES dalībvalstu un trešo valstu pilsoņu skaits, kuri šķērsoja robežlīniju, pieauga par 66 %. Saskaņā ar Kipras Republikas policijas (turpmāk *CYPOL*) iesniegtajiem datiem pārskata periodā tika reģistrēti papildu 1 228 880 (iepriekš 739 097) gadījumi, kad citu ES dalībvalstu un trešo valstu pilsoņi šķērsoja robežlīniju. 72 % (889 081) no minētajiem gadījumiem notika *Ledra Street* gājēju robežšķērsošanas vietā, ko atvēra 2008. gada aprīlī. Attiecīgajā periodā lielākā daļa citu ES dalībvalstu un trešo valstu pilsoņi (galvenokārt tūristi) šķērsoja robežu tieši *Ledra Street* robežšķērsošanas vietā.

Minētie rādītāji lielākoties atbilst datiem, kurus apkopojusi Kipras turku kopiena, proti, 630 116 gadījumi, kad Kipras grieķi 202 352 transportlīdzekļos šķērsoja robežu no valdības kontrolētajiem rajoniem uz Kipras ziemeļu daļu, un 1 489 466 gadījumi, kad Kipras turki

---

1 OV L 161, 30.4.2004., 128. lpp. Regulā jaunākie grozījumi izdarīti ar Padomes Regulu (EK) Nr. 587/2008 (OV L 163, 24.6.2008., 1. lpp.). Regula pazīstama kā Zaļās līnijas regula.

2 Skatīt Zaļās līnijas regulas 3. apsvērumu

3 Kipras Republikas iestādes neglabā datus par Kipras grieķiem, kuri atgriežas valdības kontrolētajos rajonos, kā arī par Kipras turkiem, kuri atgriežas Kipras ziemeļu daļā (skatīt VII pielikumu).

564 791 transportlīdzekļos šķērsoja robežu no Kipras ziemeļu daļas uz valdības kontrolētajiem rajoniem.

Iepriekš minētajos *CYPOL* iesniegtajos datos nav ietverti rādītāji par personām un transportlīdzekļiem, kuri šķērsojuši *Pergamos* un *Strovilia* robežšķērsošanas vietas, no Kipras ziemeļu daļas uz Suverēno Austrumu bāzes teritoriju[4]. SBT administrācija neglabā detalizētus statistikas datus par abām minētajām robežšķērsošanas vietām. Tomēr SBT administrācija lēš, pamatojoties uz informāciju, ko iesniegusi Kipras turku kopiena, ka 97 395 Kipras grieķi pārgāja uz Kipras ziemeļu daļu un 556 382 Kipras turki pārgāja uz SBT. Nav pieejama informācija par to, vai minētie Kipras turki ceļoja tālāk no SBT uz valdības kontrolēto rajonu.

To *CYPOL* darbinieku skaits, kuri strādāja tieši robežšķērsošanas vietās, samazinājās no 67 2008. gadā līdz 63 2009. gadā, un līdz 59 2010. gadā. Attiecībā uz ikdienas robežšķērsošanu netika ziņots par būtiskiem pārkāpumiem.

1.2. Nelegālā migrācija pāri Zaļajai līnijai un patvērums

CYPOL dati par laikposmu no 2009. gada maija līdz 2010. gada aprīlim norāda uz samazinājumu par 54 % nelegālajā migrācijā pāri Zaļajai līnijai no Kipras ziemeļu daļas uz valdības kontrolētiem rajoniem. Valdības kontrolētajos rajonos tika aizturēti 2,546 nelegālie imigranti (izņemot tos, kuriem atteica šķērsot Zaļās līnijas robežšķērsošanas vietas), kas ir mazāk salīdzinājumā ar rādītāju (5560 nelegālie imigranti) iepriekšējā periodā. 11 personas ieradās tieši valdības kontrolētajās teritorijās, un 16 personas ieradās, šķērsojot Suverēno Austrumu bāzes teritoriju, tādējādi kopējais aizturēto nelegālo imigrantu skaits palielinājās līdz 2573. *CYPOL* norādīja, ka iespējamais imigrantu pieplūduma iemesls ir nodarbinātības iespēju samazināšanās ekonomikas recesijas dēļ Kiprā. Vairums aizturēto nelegālo imigrantu bija Sīrijas, Gruzijas, Pakistānas, Bangladešas, Moldovas Republikas[5], kā arī Okupētās Palestīnas teritorijas pilsoņi. Nelegālos imigrantus parasti aiztur, kontrolējot Zaļās līnijas robežu lidostās, kad tie mēģina pamest Kipru. Trešo valstu pilsoņus, kuri vēršas pēc starptautiskās aizsardzības, parasti identificē policijas iecirkņos, kad tie meklē patvērumu.

CYPOL nelegālo imigrantu piekļūšanas ceļus valdības kontrolētajos rajonos novērtē, pamatojoties uz tiem pašiem kritērijiem, kurus izmantoja iepriekšējos gados, galvenokārt, izmantojot dokumentus (vīzas, Turcijā pasē iespiestos ieceļošanas un izceļošanas spiedogus vai *TRCN* (Ziemeļkipras Turku Republikas) vīzu vai uzturēšanās atļauju), imigrantu paskaidrojumus, kā arī citus pierādījumus, piemēram, Kipras turku kopienas avīzes un Turcijas banknotes.

1,311 personas iesniedza patvēruma pieteikumu Kipras Republikā. Pateicoties jaunajām ar patvērumu saistītajām procedūrām, patvēruma pieteikuma izskatīšanas procesu saīsināja no sešiem līdz trijiem mēnešiem. Tomēr nevienai personai, kas ieradās valdības kontrolētajos rajonos minētajā periodā, netika piešķirts bēgļa statuss[6].

Lielākā daļa nelegālo imigrantu ierodas valdības kontrolētajos rajonos cauri Turcijai un Kipras ziemeļu daļai (četras aviolīnijas veic reisus no 11 Turcijas lidostām; prāmji kursē no četrām Turcijas ostām uz Kirēniju un Famagustu). *CYPOL* arī ziņoja par gadījumiem, kad

---

4 Zaļās līnijas regulā nav ietverts pienākums ziņot par šo satiksmi.

5 Turpmāk Moldova.

6 Dažām personām, kuras ieradās valdības kontrolētajos rajonos iepriekšējā pārskata periodā, bēgļa statuss tika piešķirts pašreizējā pārskata periodā.

imigranti Kipras Republikā ieradušies ar zvejas laivām un motorlaivām (saskaņā ar pieejamo informāciju, samaksājot līdz EUR 2000 cilvēku kontrabandas organizētājiem).

Saskaņā ar Kipras turku kopienas iesniegto informāciju Kipras ziemeļu daļā tika aizturēti 72 nelegālie imigranti no Sīrijas. Diviem Sīrijas pilsoņiem neļāva šķērsot robežlīniju oficiālajās robežšķērsošanas vietās virzienā uz Kipras ziemeļu daļu. Pārskata periodā no Kipras ziemeļu daļas izraidīja 619 personas[7].

Prāmis maršrutā Latakija (Sīrija) – Famagusta kursēja neregulāros intervālos, tas ir, 16 reizes laikposmā no 2009. gada 15. aprīļa līdz 4. oktobrim. Šajā laikposmā aptuveni 1600 personas (75 % Sīrijas pilsoņu) izmantoja prāmi, lai sasniegtu Kipras ziemeļu daļu, izvairoties šķērsot Turciju. Kipras Republikas iestādes lēš, ka minēto maršrutu izmantoja vairums nelegālo imigrantu. Prāmis atsāka darboties šajā maršrutā 2010. gada jūnijā. Iestādes joprojām aicina Sīrijas valdību slēgt prāmja maršrutu, jo Kipras Republikas valdība ir paziņojusi, ka Famagustas ostas darbība ir nelegāla.

Nav pieejami precīzi dati par personām, kurus nosūtīja atpakaļ no robežšķērsošanas vietām, bet *CYPOL* lēš, ka šis rādītājs attiecīgajā periodā ir 2000.

Starp Kipras turku un Kipras grieķu kopienām nenotiek tieša sadarbība policijas un imigrācijas jomā. Tomēr abas puses tiekas abu kopienu Tehniskās komitejas noziedzības un krimināllietu jautājumos ietvaros, kas darbojas ANO aizgādībā un kuras birojs atrodas buferzonā Nikozijas lidostā. Tas ir mehānisms, ar kura starpniecību notiek informācijas apmaiņa un tiek veikti kopīgi pasākumi noziedzības un krimināllietu jautājumos. Pārskata periodā kopīgi tika izskatīta viena lieta.

CYPOL norādīja, ka sadarbība starp SBT administrāciju un citiem valdības departamentiem ir ļoti laba. Darba un sociālās apdrošināšanas ministrija kopīgajās 'darba pārbaudēs' konstatēja 316 nelegālās nodarbinātības gadījumus.

CYPOL Ārzemnieku un imigrācijas departamentā nodarbinātas 315 amatpersonas, kuru rīcībā ir 36 transportlīdzekļi. Turklāt uzraudzības lidojumiem ir pieejami divi pilnībā funkcionējoši helikopteri. Robežšķērsošanas vietās ir pieejams ultravioleto staru aprīkojums, kā arī savienojumi ar centrālajām valdības datu bāzēm (piemēram, nevēlamo personu saraksts *Stop-List*, civiliedzīvotāju reģistrs, transportlīdzekļu reģistrs, u.c.) un savienojumi ar *CYPOL* intraneta sistēmu un tīmekli.

Pārbaudes darbības uz robežlīnijas ietver regulāras diennakts gaisa un zemes patruļas. Zemes patruļas (mobilās un kājnieku) veic amatpersonas no vietējiem policijas iecirkņiem, kuriem ir jurisdikcija rajonos, kas atrodas robežlīnijas tuvumā[8]. Turklāt amatpersonas no *CYPOL* Ārzemnieku un imigrācijas departamenta un *CYPOL* nodaļu grupām katru dienu dežurē uz robežlīnijas. Īpaša *CYPOL* grupa no Larnakas policijas nodaļas pastāvīgi dežurē *Pergamos-Pyla* jutīgajā zonā (skatīt nākamo iedaļu pēc *ESBA*). *CYPOL* Aviācijas nodaļa pārskata periodā veica aptuveni 115 stundu ilgus helikopteru patruļas lidojumus gar robežlīniju. Zemes un gaisa patruļas koordinē *CYPOL* galvenais birojs.

---

[7] Turcija: 351, Sīrija: 104, Moldova: 57, Irāna: 12, Nigērija: 10

[8] Laiks, ko vietējo policijas iecirkņu darbinieki patērē patruļās uz zemes gar Zaļo līniju, ir aptuveni 120 cilvēkstundas diennaktī.

Tā kā robežlīniju neuzskata par ārējo robežu, aprīkojuma iegādei nevar izmantot finansējumu, kas paredzēts Eiropas Ārējo robežu fondā[9]. Tomēr *CYPOL* darbinieki piedalās visās *FRONTEX*[10] mācību programmās, piemēram, par viltotu personas dokumentu konstatēšanu.

Suverēno Austrumu bāzes teritorija (ESBA)

Kopumā attiecīgajā periodā nelegālā imigrācija caur Suverēno Austrumu bāzes teritoriju samazinājās. SBT amatpersonas norāda, ka sadarbība starp Kipras Republiku un SBT Muitas un imigrācijas departamentu šajā rajonā ir nevainojama. Pārskata periodā robežu neļāva šķērsot 1174 personām, galvenokārt Turcijas pilsoņiem. Pārējie ārzemnieki bija tūristi no ASV, Austrālijas, Irānas, Krievijas, Izraēlas, Baltkrievijas un Serbijas, kuri ieradās Kipras ziemeļu daļā cauri *Tymbou/Ercan* lidostai un nezināja par ieceļošanas prasībām Kipras Republikā[11].

Kopumā Suverēnajā Austrumu bāzes teritorijā aizturēja 17 nelegālos imigrantus, no kuriem seši valdības kontrolētajos rajonos ieradās legāli, bet uzturējās arī pēc tam, kad tiem bija beidzies vīzu derīguma termiņš[12]. Pārējie 11 imigranti ieradās uz salas cauri Kipras ziemeļu daļai un nelegāli šķērsoja robežlīniju[13]. Četri no imigrantiem Kipras ziemeļu daļā ieceļoja caur *Tymbou/Ercan* lidostu.

Papildus robežšķērsošanas vietām SBT policija veic neregulāras uz risku un izlūkdatiem balstītas patruļas, lai novērstu nelegālo migrāciju. Paralēli šīm patruļām tās veic arī SBT muitas un militārā dienesta palīgspēki. SBT Muitas dienestā patlaban nodarbināti aptuveni 40 operatīvie darbinieki, kuri strādā maiņās 7 dienas 24 stundas 365 dienas gadā, lai nodrošinātu kontroli divās apstiprinātajās robežšķērsošanas vietās *Pergamos* un *Strovilia*.

Laikposmā no 2009. gada 1. maija līdz 2010. gada 31. martam Suverēnajā bāzes teritorijā un Zaļās līnijas teritorijā veica 385 patruļas. Parasti patruļas veic vairākas reizes dienā. Suverēno bāzu teritoriju Muitas departamentam ir termiskas fotoiekārtas (kameras, ierakstīšanas ierīces, slēgti transportlīdzekļi), lai noteiktu kustību pāri robežlīnijai. Šo aprīkojumu regulāri izmanto dažādās vietās, kurās ir paaugstināta riska pakāpe. Ir pieejams arī aprīkojums narkotiku un sprāgstvielu atklāšanai. Robežšķērsošanas vietās narkotiku atklāšanai izmanto īpaši dresētus suņus. Pārbaudes vietās pasu kontrolei izmanto ultravioleto staru lasītājus.

Īpaši grūti ir kontrolēt vairākas neoficiālas „robežšķērsošanas vietas" *Pergamos* ciemā vai tā tuvumā (ciems atrodas daļēji Suverēnajā bāzes teritorijā un daļēji Kipras ziemeļu daļā), ko joprojām izmanto vietējie iedzīvotāji un lauksaimnieki. Kā iepriekš minēts ziņojumos par Zaļo līniju, minētās neoficiālās „robežšķērsošanas vietas" aizvien rada bažas. Šis jautājums SBT jārisina nekavējoties saskaņā ar 2003. gada Pievienošanās akta 3. protokola 5. panta 2. punktu[14].

---

9 Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 574/2007/EK, ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam izveido Eiropas Ārējo robežu fondu kā daļu no Vispārīgās programmas „Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība" (OV L 144, 6.6.2007., 22. lpp.).

10 Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām.

11 Turcija: 958, ASV: 38, Austrālija: 31, Irāna: 27, Krievija: 14, Izraēla: 12, Baltkrievija: 12, Serbija: 10

12 Ēģipte: 2, Sīrija: 1, Nepāla: 2 Ķīna: 1

13 Palestīna: 4, Sīrija: 2, Irāka: 3, Ēģipte: 1, Indija: 1

14 OV L 236, 23.9.2003., 940. lpp.

2. PREČU VEŠANA PĀRI ROBEŽAI

2.1. Tirdzniecības vērtība

Saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 1480/2004[15] 8. pantu Kipras turku Tirdzniecības kamera (turpmāk tekstā *TCCoC*), kā arī Kipras Republikas iestādes katru mēnesi ziņoja par to preču veidu, apjomu un vērtību, kurām tās izsniegušas pavaddokumentus. Abos ziņojumos ietvēra arī preces, kuras valdības kontrolētajos rajonos ieveda caur *Pergamos* un *Strovilia* robežšķērsošanas vietām, kuras kontrolē SBT administrācija.

Saskaņā ar *TCCoC* ziņojumiem kopējā to preču vērtība, kurām pārskata laikā tika izsniegti pavaddokumenti, bija EUR 6 267 082, turpretim faktiski tirgoto preču vērtība bija aptuveni EUR 5 579 720[16].

Saskaņā ar Kipras Republikas iestāžu sniegtajiem ziņojumiem kopējā to preču tirdzniecības vērtība, kas faktiski pārvestas robežlīnijai, samazinājās par 16,8 % (EUR 878 702) līdz EUR 5 232 328[17] salīdzinājumā ar EUR 6 111 030 iepriekšējā pārskata periodā, galvenokārt kartupeļu tirdzniecības apjomu samazināšanās dēļ. Iepriekšējos pārskata periodos kopš 2007. gada kartupeļi bija lielākā atsevišķā tirdzniecības sastāvdaļa uz robežlīnijas (līdz 30 % no tirdzniecības kopapjoma). Tomēr laikapstākļu dēļ un tādēļ, ka nebija pieejami sertificētu sēklu kartupeļi otrajai ražai, minētais rādītājs šajā pārskata periodā pazeminājās līdz 14 %.

2009. gada maijā un jūnijā reģistrēts visaugstākais tirdzniecības apjoms (attiecīgi EUR 726 836 un EUR 891 830), minētajos divos mēnešos galvenais tirdzniecības produkts bija pirmās ražas sēklu kartupeļi, tas ir, attiecīgi 40 % un 47 % no mēneša tirdzniecības apjoma. Augusta tirdzniecības apjoms strauji pazeminājās līdz EUR 342 033 un svārstījās starp EUR 240 00 un EUR 480 000 līdz 2010. gada aprīlim.

Lai arī Zaļās līnijas regulā nav paredzēti noteikumi par tirdzniecību no valdības kontrolētajiem rajoniem uz Kipras ziemeļu daļu, saskaņā ar Kipras Tirdzniecības un rūpniecības palātas sniegtajiem datiem tirdzniecības apjomi pārskata periodā samazinājās līdz EUR 708 196 (no EUR 1 095 060). Tirdzniecība no valdības kontrolētajiem rajoniem uz Kipras ziemeļu daļu tādējādi veido 13,5 % no tā tirdzniecības apjoma, kas reģistrēts pretējā virzienā (17,9 % iepriekšējā pārskata periodā). Lēš, ka 2009. gadā Kipras turku kopiena iegādājās preces EUR 43 miljonu apmērā vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības sektorā valdības kontrolētajos rajonos, pārvedot tās kā personisko bagāžu uz Kipras ziemeļu daļu. Tādu pašu summu iztērēja Kipras grieķu kopiena vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības sektorā Kipras ziemeļu daļā[18].

Kipras turku kopiena turpina izmantot tirdzniecības sistēmu, kas principā „atspoguļo" Zaļās līnijas regulas ierobežojumus. Tomēr tirdzniecības režīmu ne vienmēr piemēro konsekventi, tādējādi apgrūtinot stabilu tirdzniecības attiecību izveidi. Kipras turki atklāti atzīst, ka galvenais iemesls ir vietējo uzņēmumu aizsardzība. Dažos gadījumos Kipras grieķu tirgotājiem neļāva ievest produktus Kipras ziemeļu daļā caur Zaļo līniju. Iebildumus par šādu aizliegumu ar Kipras Tirdzniecības un rūpniecības palātas starpniecību darīja zināmus Komisijai.

---

15 Komisijas 2004. gada 10. augusta Regula (EK) Nr. 1480/2004, OV L 272, 20.8.2004., 3. lpp.

16 Skatīt šā ziņojuma I, II un III pielikumu.

17 0,09 % no Kipras Republikas kopējā importa apjoma (EUR 5,654 miljoni 2009. gadā, avots: Kipras statistikas birojs).

18 Avots: *Economic Interdependence Project - Peace Economics Consortium*, Nikozija.

2.2. Preču veidi

Laikposmā no 2009. gada maija līdz 2010. gada aprīlim vistirgotākie priekšmeti bija akmens izstrādājumi, piemēram, marmors, ķieģeļi un akmens, kam sekoja dārzeņi, svaigas zivis un celtniecības materiāli[19]. Svaigu zivju tirdzniecības apjoms, ko ietvēra, sākot no iepriekšējā pārskata perioda, palielinājās gandrīz par 150 % no EUR 307 000 līdz EUR 760 000.

97 % no tirdzniecības apjoma uz robežlīnijas veidoja tirdzniecība salas iekšienē. Sākot no 2009. gada decembra metāllūžņus (varu, alumīniju, tēraudu) EUR 41 206 vērtībā pārdeva Apvienotajai Karalistei un tērauda lūžņus Indijai, kuru tirdzniecības vērtība bija EUR 86 470. Minētajos darījumos bija jāiesaistās uzņēmumam, kas reģistrēts valdības kontrolētajos rajonos, lai varētu veikt ES iekšējos darījumus un trešo valstu eksporta formalitātes. Kipras turku Tirdzniecības kamera ziņoja, ka, veicot ES iekšējos darījumus, PVN maksājumi bija jāveic divreiz: valdības kontrolētajos rajonos, kā arī preču galamērķa dalībvalstī. Komisija patlaban izskata šo jautājumu.

2.3. Pārkāpumi

Kipras Republikas iestādes ziņoja, ka pārskata periodā reģistrēti 24 pārkāpumu gadījumi, kuru kopējā tirdzniecības apjoma vērtība bija EUR 34 110, kas ir mazāk nekā 1 % no Zaļās līnijas kopējās tirdzniecības vērtības. Attiecīgās preces neļāva pārvest pāri robežlīnijai. Trīs gadījumos konfiscēja un iznīcināja svaigas zivis, jo sūtījumi neatbilda pārtikas drošības standartiem un nebija piemēroti lietošanai uzturā. Vienā no gadījumiem transportlīdzekli un kastes neuzskatīja par atbilstīgām ES iepakošanas noteikumiem (kopējā attiecīgā tirdzniecības vērtība EUR 2 016). Parasti saskaņā ar ES procedūrām dzīvnieku izcelsmes produktu sūtījumus, kuri neatbilst prasībām, piemēram, zivis, nogādā atpakaļ izcelsmes valsts veterinārajiem dienestiem. Tā kā Kipras ziemeļu daļā nav neviena šāda atzīta dienesta, attiecīgās zivis konfiscēja un iznīcināja pārbaudes vietā. Turpmāk jāapsver iespēja šādus neatbilstīgus sūtījumus nogādāt atpakaļ Kipras turku Tirdzniecības kamerā.

Sešos gadījumos, kad tika transportēti lūžņi, pārvadātājs nebija ieguvis atkritumu apsaimniekošanas atļaujas no kompetentā Kipras Republikas vides dienesta. Sešos gadījumos, kuros tika pārvadāti akmens un stikla izstrādājumi, netika uzrādīti vajadzīgie dokumenti, turpretim astoņos gadījumos celtniecības materiāli nebija marķēti saskaņā ar EK marķēšanas prasībām.

Iepriekš minētajos gadījumos par celtniecības materiāliem Kipras turku Tirdzniecības kamera norādīja uz pārkāpumiem daļēju sūtījumu apstrādē. Tika norādīts, ka celtniecības materiālu daļējus sūtījumus nepieņēma, jo tiem nebija EK marķējuma, turpretim ļāva pārvest tās pašas partijas daļējas piegādes.

2.4. Šķēršļi un grūtības, kas joprojām pastāv saistībā ar preču apriti

Aizvien pastāv šķēršļi tirdzniecībai pāri Zaļajai līnijai. Kipras Republikas iestādes uzskata, ka jautājums par iepriekšējos ziņojumos minētajām profesionālajām autovadītāju apliecībām un tehniskās apskates dokumentiem ir atrisināts. Kipras Republikas iestādes pieprasa, lai autovadītāja apliecība un tehniskās apskates dokumenti kravas automobiļiem tiktu izsniegti valdības kontrolētajos rajonos par velti, bet Kipras turku Tirdzniecības kamera uzskata šo prasību par nepamatotu un norāda uz to, ka 2009. un 2010. gadā no vairāk nekā 3000 Kipras

[19] Skatīt šā ziņojuma IV un V pielikumu.

turku kravas automobiļu vadītājiem tikai 48 pieteicās autovadītāja apliecības pārbaudei, no kuriem to sekmīgi nokārtoja 39 autovadītāji. Par tehniskās apskates dokumentiem pieteikumus nesaņēma. Tā rezultātā Kipras turku tirdzniecības transportlīdzekļi un jo īpaši kravas automobiļi un autobusi, kas sver vairāk par 7,5 tonnām, joprojām nevar brīvi pārvietoties pa salu. Kipras Republikas iestādes atzīst tikai privāto pasažieru transportlīdzekļu dokumentus. Tas Kipras turku transporta uzņēmumiem rada ekonomiski neizdevīgus apstākļus, jo pārvadājumiem virs 7,5 tonnām tiem galvenokārt jāizmanto kravas automobiļi, kas reģistrēti valdības kontrolētajos rajonos (ar Kipras turku automobiļa apdrošināšanas apliecību) un kas var brīvi pārvietoties arī ziemeļu daļā. Kipras turku kravas automašīnām un autobusiem atvieglojot piekļuvi valdības kontrolētajiem rajoniem, tiktu sekmēta līdzsvarotāka ekonomikas attīstība transporta nozarē Kipras ziemeļu daļā.

Nevar ziņot par progresu attiecībā uz cita veida tirdzniecību. Tāpat kā iepriekšējos gados Kipras turku kopienas tirgotāji turpināja ziņot par grūtībām saistībā ar lielveikalu apgādi un produktu un pakalpojumu reklamēšanu presē valdības kontrolētajos rajonos. Šīs grūtības atspoguļo Kipras grieķu plaši izplatīto nevēlēšanos iegādāties Kipras turku marķētus produktus, tādējādi veidojot psiholoģisku šķērsli tirdzniecībai[20]. Preču kontrabandas apjomi pāri robežlīnijai ir samazinājušies, bet kontrabanda aizvien ir plaši izplatīta, atspoguļojot robežlīnijas ģeogrāfisko raksturu, kur visā tās garumā notiek nelegālas darbības. Rajonos, kas atrodas robežlīnijas tuvumā, tiek veiktas kontroles darbības, lai cīnītos galvenokārt pret sezonālām problēmām, piemēram, medījumu/savvaļas putnu vai uguņošanas ierīču pārvadāšana (arī izmantojot *ESBA*) uz valdības kontrolētiem rajoniem. Citi konfiscētie priekšmeti ir cigaretes, alkohols, svaigu zivju un gliemežu tirdzniecības vienības un viltoti tekstilizstrādājumi. Saskaņā ar Kipras Republikas iestāžu sniegto informāciju kontrabandas apjomi kritās pazemināto cenu atšķirību dēļ. *CYPOL* un Suverēnās Austrumu bāzes teritorijas patruļām gar robežlīniju ir divkārša funkcija: kontrabandas apkarošana un nelegālās migrācijas kontrole. Apgabaltiesās reģistrēto krimināllietu skaits kontrabandas jomā 2008. gadā bija 12, 2009. gadā — 11, un 2010. gadā— 7 (līdz martam). Vairumu preču atklāja pilnvarotās robežšķērsošanas vietās: *Pyla*, SBT, buferzonā pie *Zodia* un *Potamia*.

Attiecībā uz tradicionālo piegādi, ko veic Kipras turku kopiena *Pyla* ciematā, kas atrodas buferzonā (ZLR 4. panta 10. punkts), celtniecības materiālu, zivju, cigarešu, u.c. preču apjomus uzrauga un reģistrē SBT administrācija. Kipras turku kaimiņu ciematu *Pergamos* šķērso Zaļā līnija, un Kipras turki, kas dzīvo SBT pusē, vēlas, lai attiecībā uz preču kustību pāri robežlīnijai tiktu piemēroti tie paši noteikumi kā *Pyla* ciematā, bet saskaņā ar Zaļās līnijas regulu tas nav atļauts un tos piemēro tikai *Pyla* ciematā.

2.5. Tirdzniecības veicināšana

Komisija turpina meklēt veidus, kā sekmēt tirdzniecību pāri Zaļajai līnijai. Komisijas lēmumu, ar ko atceļ Zaļās līnijas regulas aizliegumu ļaut tirgoties ar papildu jauniem lauksaimniecības produktiem, galvenokārt koncentrējoties uz piena produktiem (piens un siers, jogurts, sūkalas), var pieņemt tikai tad, ja neatkarīgu ekspertu veikto pārbaužu rezultātā iegūts pozitīvs apstiprinājums attiecībā uz piena produktu atbilstību ES prasībām. Citi produkti, par kuriem Kipras turku Tirdzniecības kamera ir izrādījusi interesi, ir zivjaudzētavās audzētās zivis un gliemeži.

---

[20] Sīkākai informācijai skatīt *Hatay, Mullen "Intra-island trade in Cyprus – Obstacles, oppositions and psychological barriers", Prio Cyprus Centre* 2008.

Komisija arī apsver iespēju grozīt Zaļās līnijas regulas īstenošanas noteikumus[21], atceļot saistības par to, ka kartupeļi jāaudzē no sertificētu sēklu kartupeļiem. Tas ļautu sniegt vajadzīgo garantiju attiecībā uz to otrās kultūras kartupeļu identitāti un veselības stāvokli, kuri izaudzēti neatkarīgu Komisijas ieceltu fitosanitāro ekspertu kontrolē.

Kā jau minēts 2.3. punktā, pāri robežlīnijai neļāva pārvest dažus celtniecības materiālu sūtījumus, jo tiem nebija EK marķējumu. Daudzi Kipras turku tirgotāji nebija informēti par Kipras Republikas jauno (2009. gada decembra) procedūru, kas paredz iegūt *CE* sertifikātu vietējiem produktiem. Komisija Kipras turku Tirdzniecības kameras pārstāvjiem organizēja mācību vīzīti Briselē, lai viņi saņemtu vairāk informācijas par *CE* marķēšanas prasībām, un *TAIEX*[22] semināru Nikozijā, lai Kipras turku tirgotājiem sniegtu detalizētu informāciju par *CE* marķējumu. Attiecībā uz valodas prasībām pavaddokumentiem Kipras tirgus uzraudzības iestāde piekrita pieņemt dokumentus angļu valodā vai turku dokumentu oriģinālu tulkojumus angļu valodā.

Paredzēts, ka *USAID* finansētā *EDGE* projekta pārraudzībā notiks vairāki pasākumi Zaļās līnijas tirdzniecības veicināšanai. Tie ietver divkopienu arbitrāžas centra izveidi, uzņēmējdarbības sekmēšanas pasākumus un precīzas tirdzniecības analīzes, lai noteiktu turpmāko tirdzniecības potenciālu.

3. SECINĀJUMI

Kontrole uz Zaļās līnijas atļautajās šķērsošanas vietās ir apmierinoša. Pārskata periodā aizturēto nelegālo imigrantu skaits pazeminājās par vairāk nekā 50 % salīdzinājumā ar iepriekšējos gados reģistrēto rādītāju, bet trešo valstu piederīgo nelegāla migrācija aizvien rada bažas. Komisija uzskata, ka Kipras Republikas un Suverēnās bāzes teritorijas administrācijas veiktā robežlīnijas pastiprināta uzraudzība starp robežšķērsošanas vietām ir svarīga, lai risinātu nelegālās migrācijas problēmas. Kipras Republika joprojām atturas veikt jebkādus pasākumus, kuru rezultātā robežlīnija varētu izskatīties pēc ārējās robežas.

Bažas aizvien rada neatļautas robežšķērsošanas vietas SBT rajonos. Šis jautājums nekavējoties jārisina SBT administrācijai.

Šī pārskata perioda laikā tirdzniecības vērtība pāri robežlīnijai pirmo reizi samazinājās, kopš Zaļās līnijas regulas stāšanās spēkā 2004. gadā (par 17 % mazāk, pazeminoties līdz EUR 5 232 328 salīdzinājumā ar EUR 6 111 030 iepriekšējā pārskata periodā). Galvenais iemesls šādam samazinājumam ir kartupeļu tirdzniecības apjoma kritums. Neņemot vērā kartupeļu tirdzniecību (kas veido aptuveni EUR 700 000), tirdzniecība pāri Zaļajai līnijai bija stabila. Vairums tirgoto produktu bija akmens izstrādājumi, dārzeņi, svaigas zivis un celtniecības materiāli. Vispārējais tirdzniecības apjoms pāri Zaļajai līnijai joprojām saglabājas neliels, daļēji regulas ierobežotās darbības jomas dēļ.

Tirdzniecībai aizvien ir šķēršļi. Kipras turku komerciālie transportlīdzekļi un īpaši kravas automašīnas, kuras sver vairāk nekā 7,5 tonnas, un autobusi vēl joprojām nevar brīvi pārvietoties pa salu. Nav arī progresa attiecībā uz citiem beztarifu tirdzniecības šķēršļiem.

---

21 Komisijas 2004. gada 10. augusta Regulas (EK) Nr. 1480/2004 3. panta 1. punkts.

22 ES Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas instruments.

Visbeidzot, šķiet, ka kontrabanda pāri robežlīnijai ir samazinājusies, bet tā joprojām ir izplatīta.

Vispārējs secinājums ir tāds, ka Zaļās līnijas regula joprojām nodrošina pamatu, kas ļauj īstenot preču apriti un cilvēku pārvietošanos uz Kipras Republikas valdības kontrolētajiem rajoniem un no tiem. Komisija turpinās uzraudzīt regulas īstenošanu.